

Janke Wikholms Krönika

Augusti 2016

Käppen eller Moroten?

Det har varit en bra sommar. Vädret har varit "lagom". Inte för kallt och inte för varmt. En sommar som gjord för Falu rödfärg och promenader. Bägge aktiviteterna inbjuder till att reflektera. En sak som diskuterats på många ledarsidor är detta med arbete och pension.

Vi börjar jobba senare i livet, vi lever längre men går i pension "som förr". Ekonomer menar att detta inte går ihop. Folk som jobbar borde jobba längre. Dessutom borde sjukskrivna inte bli sjuka och i alla händelser snabbare bli friska. Så långt är de flesta överens. Men man diskuterar metoder för att åstadkomma en förändring och då varierar recepten. De "blå" varnar för att för höga bidrag minskar viljan att jobba. De "röda" menar att man inte blir friskare av låga ersättningar eller hot om utförsäkring. Det är den uråldriga diskussionen om käppen eller moroten. Vad fungerar bäst för att få folk att arbeta?

När jag startar upp mitt kursblock "Arbetsmiljö för skyddstekniker och miljöhandläggare" pratar vi om arbetsmiljöns "historiska rötter". Många som jobbar med arbetsmiljö gör detta för att minska olyckor och mänskligt lidande. Man blir kanske skyddsombud för att man sett hur arbetet resulterat i mänskligt lidande? Jag har under åren mött otaliga människor som ägnar sig åt arbetsmiljö för att göra skillnad. Det är bra!

Men arbetsmiljön introducerades i Sverige som ett sätt att skapa ett effektivare näringsliv. I slutet av 60-talet tog Sveriges rationaliseringsförbund fram "Handbok i ergonomi" för att utforma bättre arbetsplatser. Den första skyddsingenjörsutbildningen utvecklades på dåtida Svenska Arbetsgivarförbundet (SAF) kursgårdar Skogshem & Wijk ute på Lidingö.

Jag har skrivit om detta i krönikor tidigare. Vi ska aldrig acceptera att arbetet skadar människor fysiskt och psykiskt. Här måste regler/tillsynsmyndigheter och domstolar bli betydligt vassare. Att kalkugnsolyckan i Luleå november 2011 ännu inte fått sin rättsliga prövning är helt oacceptabelt. Det är en rättslig skandal. Jag förstår inte varför våra politiker accepterar detta. Här är det käppens metodik som gäller!

En helt annan utmaning är att skapa ett arbetsliv som gör att människor VILL jobba längre. Detta för att man tycker att det är roligt och berikande att gå till jobbet. Helt klart är det så att arbetsgivarna med sina organisationer (Svenskt Näringsliv, Teknikföretagen, Almega m fl) kraftigt sviker sina historiska rötter. Man behöver inte vara professor i arbetsorganisation för att inse att ju högre upp vi kommer på Maslows behovstrappa, ju vassare måste också incitamenten vara för att jobba. Det måste helt enkelt bli roligare, intressantare och mer utvecklande att jobba. Äldres erfarenheter måste på ett bättre sätt tillvaratas i arbetslivet. Experiment med gradvis nedtrappning efter 65 borde utvecklas. Sverige var förr ledande i att utveckla arbetslivet. Volvo Kalmar, Uddevalla, Nya fabriker och Det Goda Arbetet var satsningar som var beundrade internationellt. Var och av vem utvecklas arbetslivet idag?

Käppen i form av regler och tillsyn är bra för att eliminera det som är skadligt. Men vi behöver få "hundra morötter att blomma" för att skapa ett arbetsliv som gör att vi inte bara kan, utan också vill jobba längre.

Vi som jobbar med arbetsmiljö har viktiga bidrag till denna diskussion! Just nu är det väldigt tyst.

Arbetsmiljöhälsningar!

Janke Wikholm

Skicka synpunkter på krönikan till info@jankewikholm.se
Läs flera krönikor på www.jankewikholm.se

JANKE
WIKHOLM